

Maart 2025

Opening

Welkom bij het post-COVID journaal van maart 2025. In dit journaal besteden we aandacht aan de diagnosestelling van post-COVID. En verder een aantal korte berichten:

- RECLAIM-studie
- Post-COVID in Nederland
- Nascholingsartikel
- Nieuwe podcasts
- Long-COVID patiëntendag
- Long COVID dag

Diagnose

Er zijn verschillende definities van post-COVID in omloop. De Wereldgezondheidsorganisatie omschrijft post-COVID als het aanhouden of ontwikkelen van nieuwe symptomen 3 maanden na de initiële SARS-CoV-2-infectie. Hierbij houden de symptomen minimaal 2 maanden aan en is er geen andere verklaring voor de symptomen. Nationale definities van post-COVID wijken hiervan soms op enkele punten af. De NHG-Standaard Langdurige klachten na COVID-19 beschrijft dat klachten aanwezig zijn minimaal 4 weken na infectie, waarbij het herstel stagneert of er geen verdere verbetering plaatsvindt. De gemene deler in de verschillende definities is dat post-COVID ontstaat na een COVID-19-infectie, waarbij symptomen 2 tot 3 maanden na infectie aanwezig zijn. Harde diagnostische criteria ontbreken. Dat maakt dat symptomen belangrijk zijn bij het stellen van de diagnose. De manier waarop de verschillende definities omgaan met de symptomen verschilt. Sommige definities leggen de nadruk op symptoomclusters. Andere definities beschouwen het meer als chronische aandoeningen of benadrukken de impact van symptomen op het dagelijks functioneren.

Diagnose

www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Post-COVID-19-condition-CA-Clinical-case-definition-2023-1
richtlijnen.nhg.org/standaarden/langdurige-klachten-na-covid-19

Praktijkvariatie

Voor de diagnose post-COVID is de ICPC-code R83.04 beschikbaar. Onderzoek van Nivel toont aan dat gemiddeld 1,05 patiënten per 1.000 ingeschreven patiënten in de huisartsenpraktijk deze diagnose krijgen. De variatie tussen praktijken is groot. Sommige praktijken hebben geen enkele patiënt met de diagnose en andere meer dan 5 op de 1.000 patiënten. Patiënten met de diagnose post-COVID zijn vaker vrouw en ouder. De grootste groep patiënten was tussen de 51 en 70 jaar. Ook hebben ze vaker een Nederlandse achtergrond en een hoog huishoudinkomen. Het zorggebruik bij de patiënten met een post-COVID registratie is hoger dan bij patiënten zonder. Ze hebben

bijvoorbeeld vaker contact met de huisarts, worden vaker doorverwezen en krijgen vaker medicatie voorgeschreven.

Praktijkvariatie

www.nivel.nl/nl/publicatie/post-covid-syndroom-diagnose-en-registratie-de-huisartsenpraktijk-mogelijkheden-en

Knelpunten

Huisartsen ervaren diverse knelpunten bij het stellen van de diagnose post-COVID. Allereerst ervaren ze dat de onduidelijke oorzaak en diversiteit aan symptomen het bijna onmogelijk maken om alle andere oorzaken uit te sluiten. Een ander knelpunt is de onduidelijkheid rond de relatie met een SARS-CoV-2-besmetting. Omdat een coronatest geen vanzelfsprekendheid meer is, is het lastig om de relatie tussen klachten en een besmetting vast te stellen. Huisartsen kiezen er daarom in de praktijk regelmatig voor om individuele symptomen te registreren en niet post-COVID als ziektebeeld.

Knelpunten

www.nivel.nl/nl/publicatie/post-covid-syndroom-diagnose-en-registratie-de-huisartsenpraktijk-mogelijkheden-en

Praktijk

Het stellen van de juiste diagnose post-COVID is van groot belang voor patiënten. Niet alleen voor de erkenning, maar ook voor de toegang tot zorg en voor eventuele keuringen rondom arbeidsongeschiktheid. Het juist diagnosticeren en registreren draagt daarnaast ook bij aan meer inzicht in de prevalentie van post-COVID en vergemakkelijkt onderzoek. Om de zorg te verbeteren en vergemakkelijken is er eerder een zorgpad post-COVID opgesteld. Vanuit het post-COVID Netwerk Nederland wordt het zorgpad momenteel verder uitgewerkt.

Praktijk

www.actioncovid.nl/het-zorgpad

RECLAIM-studie

In Nederland is de RECLAIM-studie gestart. Deze adaptieve platformstudie onderzoekt of bestaande geneesmiddelen de kwaliteit van leven van patiënten met post-COVID kunnen verbeteren. De studie start met de geneesmiddelen metformine en colchicine. Over een paar maanden zal daar minocycline bij komen. De eerste patiënt is inmiddels geïncludeerd. Werving van patiënten vindt plaats via het patiëntenportaal van het post-COVID Netwerk Nederland. Direct aanmelden van patiënten voor de studie is niet mogelijk.

RECLAIM-studie

www.ecraid.eu/reclaim
www.postcovidonderzoek.nl

Post-COVID in Nederland

Nieuw onderzoek van het Netwerk Gezondheidsonderzoek bij Rampen toont aan dat een kwart van de patiënten met post-COVID langer dan een jaar klachten houdt. Het aantal nieuwe patiënten dat klachten ontwikkelt, daalt.

In december 2023 gaf 0,4% van de volwassenen aan post-COVID te hebben opgelopen in het half jaar eerder. In juni 2024 was dit 0,1% en in december 2024 0,06%.

Post-COVID in Nederland

www.nivel.nl/nl/nieuws/mensen-met-post-covid-herstellen-vaak-binnen-een-jaar-maar-houden-soms-jarenlang-klachten

Nascholingsartikel

In het nascholings tijdschrift PiL voor huisartsen en apothekers is recent een artikel verschenen over de behandelopties bij post-COVID. Het artikel is geschreven vanuit het post-COVID Netwerk Nederland. De focus ligt op post-exertionele malaise, afgekort PEM, orthostatische intolerantie en het mestcelactivatiesyndroom, oftewel MCAS. Aan bod komen onder andere strategieën zoals pacing bij PEM, leefstijl en medicamenteuze adviezen bij orthostatische intolerantie en het vermijden van triggers en het gebruik van antihistaminica bij MCAS. Het artikel is te lezen op de website van C-Support.

Nascholingsartikel

kennis.c-support.nu/onderzoek/post-covid-behandelopties-voor-specifieke-klachten

Nieuwe podcasts

C-Support heeft een nieuwe aflevering in de podcastserie 'Leven met post-COVID' uitgebracht. Deze aflevering gaat over Levend verlies en is te beluisteren via Spotify en YouTube. Een nazorgadviseur en een medewerker van het Centrum voor Verborgene Verlies maken aan de hand van rouwtaken duidelijk waar mensen met post-COVID doorheen gaan. Ze verliezen vaak hun gezondheid, werk en sociaal leven. Hier komt steeds opnieuw rouw bij kijken. Er volgen nog podcasts over slaap en leefstijl.

In de podcastserie 'De Grote Visite' is ook een aflevering verschenen over post-COVID. Deze aflevering is gemaakt door en voor internisten. Drie internisten praten u bij over veelvoorkomende klachten bij post-COVID, de huidige aanpak om meer te leren over post-COVID en wat internisten nu al kunnen doen. De podcast is te beluisteren via de reguliere podcast-platforms.

Nieuwe podcasts

www.c-support.nu/podcast

de-grote-visite.castos.com/episodes/56-post-covid-wat-weten-we-en-wat-kunnen-we-doen

Long COVID patiëntendag

Op zaterdag 12 april vindt in Utrecht de eerste Long COVID patiëntendag plaats voor patiënten en hun naasten. Deelname online is ook mogelijk. Tijdens de dag staan kennis, lotgenotencontact en praktische handvatten centraal. Experts delen de nieuwste inzichten op medisch, sociaal en maatschappelijk gebied. Daarnaast is er onder andere aandacht voor werken en naar school gaan, het WMO-traject en naasten van patiënten. Aanmelden kan via de websites van PostCovidNL en Long COVID Nederland.

Long COVID patiëntendag

www.postcovidnl.nl/nieuws/long-covid-patientendag-2025

www.longcovidnederland.com/long-covid-patientendag-2025

Long COVID dag

Op 21 maart vindt de tweede Nederlandse Long COVID dag plaats. Aanmelden is nog mogelijk op de website van Academic Medical Education. De dag is bedoeld voor medische en paramedische zorgverleners die betrokken zijn bij de zorg aan post-COVID-patiënten in Nederland. Ook kunnen patiënten en andere belanghebbenden deelnemen. Online deelnemen is ook mogelijk. Er zal onder andere aandacht zijn voor de klinische presentaties van de verschillende symptomen, post-COVID bij kinderen, wetenschappelijk onderzoek en een update van de expertisecentra.

Long COVID dag

www.academicmedicaleducation.com/meeting/2e-nederlandse-long-covid-dag-2025

We hebben u weer bijgepraat over de ontwikkelingen op het gebied van post-COVID. Het volgende post-COVID journaal verschijnt in mei. Hebt u opmerkingen, tips of aanvullingen naar aanleiding van het post-COVID journaal? Laat het ons weten. En abonneer u op ons YouTube-kanaal of de journaalupdate om geen aflevering te missen.

Informatie en abonneren

info@ivm.nl

www.medicijngebruik.nl/nieuwsbrief